

3 Co chciałabyś/chciałbyś mieć, gdybyś był/była bogata? Stwórz własną listę życzeń.

4 Popraw błędy w zdaniach. Zapisz zdania we właściwej formie.

Wyprowadził byś psa na spacer, proszę.

Chętnie wstąpiła bym do szkolnego koła szachowego.

Gdyby kózka nie skakała, toby nóżki nie złamała.

O, gdy bym mógł zapamiętać ten wiersz.

Pieszo byś my dotarli szybciej, gdyż tracimy czas, stojąc w korkach.

11. Jak akcentujemy czasowniki?

1 W poniższych czasownikach podkreśl sylaby akcentowane.

robiliśmy

robiliście

wyszedłem

12. Powtarzamy wiadomości o rzeczowniku

1 Od czasowników utwórz rzeczowniki oznaczające nazwy czynności.

emigrować – pomagać –

pływać – współczuć –

czytać – myć –

2 Przeczytaj fragment „Krzyżaków” Henryka Sienkiewicza. Podkreśl rzeczowniki własne – jedną kreską, a pospolite – dwoma.

„Lecz i oni nie zostali już długo w Spychowie. Po dwóch tygodniach załatwił stary rycerz sprawę z Czechem, który osiadł dzierżawą na majątności, sam zaś na czele długiego szeregu wozów otoczonych zbrojną czeladzią ruszył z Jagienką w stronę Bogdańca. Niezupełnie radzi patrzyli na owe wozy ksiądz Kaleb i stary Tolima, bo, prawdę rzekłszy, Maćko złupił trochę Spychów – ale ponieważ Zbyszko całkiem zdał na niego rządy – nikt nie śmiał mu się sprzeciwić. Zresztą byłby zabrał jeszcze więcej, gdyby go nie była hamowała Jagienka, z którą sprzeczał się wprawdzie, wydziwając na „babskie rozumy” – ale której słuchał jednak prawie we wszystkim.

Trumny Danusinej nie wieźli jednak, gdyż skoro Spychów nie został sprzedany, Zbyszko wolał, aby została z ojcami. Wieźli natomiast moc pieniędzy i różnych bogactw, w znacznej części złupionych swego czasu na Niemcach w rozlicznych bitwach, które stoczył z nimi Jurand. Toteż Maćko, spoglądając teraz na ładowne, pokryte rogożami wozy, radował się w duszy na myśl, jak wspomógł i urządzi Bogdaniec. Zatrzuwała mu jednak tę radość obawa, że Zbyszko może polec, ale znając sprawność rycerską młodziankę, nie tracił jednak nadziei, że wróci szczęśliwie, i z rozkoszą o tej chwili rozmyślał”.

H. Sienkiewicz, *Krzyżacy*

3 Z podanego fragmentu wypisz rzeczowniki i określ ich rodzaj.

„Była już noc, ale nadzwyczaj ciepła, a ponieważ przypadała pełnia księżyca, więc jasno było jak we dnie. Białe mury budynków miejskich, naprzeciw namiotów, świeciły zielono, gwiazdy skrzyły się na niebie, a w powietrzu rozchodził się zapach róż, akacyj i heliotropów. Miasto już spało”.

H. Sienkiewicz, *W pustyni i w puszczy*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4 Odmień przez przypadki w liczbie pojedynczej i mnogiej wyrazy „dom” i „sad”.

M.

D.

C.

B.

N.

Msc.

W.

5 Ułóż po trzy zdania zawierające rzeczowniki własne i pospolite.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

13. Rzeczowniki żywotne i nieżywotne oraz osobowe i nieosobowe

1 Rzeczowniki z podanego fragmentu wpisz w odpowiednie miejsca w tabeli.

„Pan Profesor i Adaś jedli spóźnione śniadanie. Chłopiec nie mógł usiedzieć i czekał niecierpliwie, kiedy staruszek skończy posiłek, staruszek jednakże nie śpieszył się. Ogarnęła go wielka zaduma. W pewnej chwili utkwiał wzrok w szklance napełnionej mlekiem, jak gdyby niesłychaną ujrzał nowość. Trudno przypuścić, aby o najtłustszym nawet mleku można było uczynić najchudsza filozoficzną uwagę, więc się Adaś zdumiał, gdy profesor, wskazując palcem, rzekł cicho:

– Biedny Cesarz!”

K. Makuszyński, *Szatan z siódmej klasy*

Żywotne	Nieżywotne	Osobowe	Nieosobowe

2 Uzupełnij tekst podanymi rzeczownikami. Następnie wykonaj polecenia.

Majowie, woda, lekarstwa, terytorium, papryczką, kakao, ziaren

Licząca sobie 4000 lat historia czekolady ma swój początek w starożytnej Mezoameryce, czyli na obecnym Meksyku. To tam odkryto pierwsze krzewy kakaowca. Olmekowie, przedstawiciele jednej z najstarszych cywilizacji w Ameryce Łacińskiej, jako pierwsi poznali tajniki przyrządzania czekolady z Czekoladę pili podczas ceremonii lub stosowali ją w charakterze W późniejszych wiekach Majowie uważali czekoladę za napój bogów. Do wytwarzania tego świętego naparu używali prażonych i ucieranych kakaowych zmieszanych z chili, wodą i skrobią kukurydzań. przelewali tę miksturę z naczynia do naczynia, uzyskując w efekcie gęsty, pokryty pianką napój zwany „xocolatl”, czyli gorzka

Źródło: <http://www.magnumicecream.com/pl/inside-magnum/the-history-of-chocolate>.

Ile jest rzeczowników w powyższym fragmencie?

Wypisz z tekstu rzeczowniki żywotne.

Wypisz z tekstu rzeczowniki nieżywotne.

3 Podpisz rysunki. Podkreśl rzeczowniki żywotne, osobowe.

14. Rzeczowniki, które nazywają czynności i cechy

1 W wężu wyrazowym podkreśl czasowniki.

Od podkreślonych czasowników utwórz rzeczowniki oznaczające nazwy czynności.

2 Od podanych przymiotników utwórz rzeczowniki oznaczające cechy.

męski –

prawy –

waleczny –

bezprawny –

wesoły –

honorowy –

Utwórz i zapisz cztery zdania z wybranymi rzeczownikami.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3 Opisz obraz. Użyj rzeczowników i przymiotników z ćwiczenia 2.

Jan Matejko, *Bitwa pod Grunwaldem* (fragment)

15. Temat i końcówka w odmianie rzeczownika

- 1 Odmień w liczbie pojedynczej i mnogiej wyrazy „komputer” i „brat”. Oddziel końcówki od tematu. Wypisz tematy tych rzeczowników.

M.

D.

C.

B.

N.

Msc.

W.

- 2 Do podanych wyrazów dopisz wyrazy, które uzasadnią ich pisownię.

kół – bo

mucha – bo

marzec – bo

łódź – bo

blacha – bo

- 3 Odmień w liczbie pojedynczej i mnogiej rzeczowniki: „chłopiec”, „piec”, „okno”. Oddziel temat od końcówki.

M.

D.

C.

B.

N.

Msc.

W.

- 4 Ułóż i zapisz cztery zdania z wyrazami: „chłop”, „koń”, „piec”, „uczeń”. Użyj ich w bierniku liczby mnogiej. Zapisz, na czym polegają różnice w formach biernika tych rzeczowników.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- 5 Dopisz formy mianownika liczby mnogiej do poniższych rzeczowników.

pies –

dom –

koń –

dziadek –

6 Określ przypadek wyróżnionych rzeczowników.

Przyglądałem się **koleżance**.

Myślałem o **koleżance**.

Dom został zbudowany przez dewelopera.

Ania przeszła przez nowy **dom**.

Po czym poznajesz przypadek wyróżnionych rzeczowników?

.....

.....

.....

.....

16. Związek rzeczownika z czasownikiem i przyimkiem

1 W podanych zdaniach podkreśl rzeczowniki wraz z ich określeniami. Następnie wykonaj polecenia.

Adam Cisowski był sprytny i inteligentny.

Koledzy z klasy podziwiali i szanowali Adama Cisowskiego.

Powieść Kornela Makuszyńskiego jest bardzo interesująca.

Lubię czytać tę powieść Kornela Makuszyńskiego.

Wypisz wyrazy, które w powyższych zdaniach określają rzeczowniki. Napisz, jaką są częścią zdania.

.....

.....

.....

.....

Jaki związek składniowy tworzą powyższe rzeczowniki wraz z wyrazami, które je określają?

.....

.....

.....

.....

- 2 Z poniższych fragmentów wybierz rzeczowniki wraz z wyrazami je określającymi oraz wpisz je w odpowiednie miejsca tabeli.

Hej, sowy, puchacze, kruki,
I my nie znajmy litości!

Na głowie ma kraśny wianek,
W ręku zielony badylek,
A przed nią bieży baranek,

A nad nią leci motylek.
Na baranka bez ustanku
Woła: baś, baś, mój baranku,
Baranek zawsze z daleka:
Motylka różeczką goni

A. Mickiewicz, *Dziady*, część II

Związek zgody	Związek rzędu

- 3 Podpisz rysunki według wzoru. Następnie wykonaj poniższe polecenia.

piłka do koszykówki

Podkreśl wyrażenia przyimkowe.

W jakiej funkcji może wystąpić wyrażenie przyimkowe?

.....

.....

.....

4 Dopisz przydawki wyrażone przymiotnikami.

zjazd klasy – zjazd

łapa psa – łapa

pierścionek ze srebra – pierścionek

koszula w kratę – koszula

dom ze szkła – dom

5 Odnajdź pięć przyimków.

Ułóż pięć zdań z zaznaczonymi przyimkami.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

17. Co już wiemy o przymiotniku?

1 Przeczytaj fragment wiersza, a następnie wykonaj polecenia poniżej.

Kapuśniaczek

Jak wesoły milion drobnych wilgnych muszek,
Jakby z worków szarych mokry, mżący maczek,
Sypie się i skacze dżdżu wodnisty puszek,
Rośny pył jesienny, siwy kapuśniaczek.

Słabe to, maleńkie, ledwo samo kropi,
Nawet w blachy bębnić nie potrafi jeszcze,
Ot, młodziutki deszczyk, fruwające kropki,
Co by strasznie chciały być dorosłym deszczem.

J. Tuwim, *Kapuśniaczek*

Podkreśl przymiotniki.

Wypisz z wiersza pary przymiotników z rzeczownikami. Określ ich przypadek i liczbę.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2 W poniższych zdaniach podkreśl rzeczowniki z wyrazami je określającymi.

Kasia kupiła bardzo interesującą książkę.

Dzieci powinny być posłuszne rodzicom.

Przyjaciół powinien być lojalny.

3 Odmień w liczbie pojedynczej podane wyrażenia.

interesująca książka

lektura obowiązkowa

smaczny posiłek

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4 Do podanych przymiotników dopisz ich formy rzeczownikowe.

młody –

stary –

dojrzały –

wzorowy –

miękki –

5 Zastąp poniższe wyrażenia określeniami w formie przymiotników.

dom dla wielu rodzin –

dziewczynka o jasnych włosach –

dzień, w którym pada deszcz –

miłość ojca –